

O'ZBEKISTONDA IQTISODIY RIVOJLANISH VA BARQARORLIK: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR

Turopova Nigora

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

nturopova@tersu.uz

Xolboyev Ozodbek O'ktam o'g'li

Termiz davlat universiteti buxgalteriya hisobi va audit yo'nalishi talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqola O'zbekiston iqtisodiyotidagi rivojlanish jarayonlari, barqarorlikni ta'minlashda duch kelinayotgan muammolar va mavjud imkoniyatlarni o'rganishga bag'ishlangan. Unda iqtisodiy siyosat va islohotlarning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar. O'zbekiston, iqtisodiy rivojlanish, barqarorlik, iqtisodiy siyosat, islohotlar, muammolar, imkoniyatlar.

Abstract

This article is devoted to the study of the development processes in the economy of Uzbekistan, the problems faced in ensuring stability and the available opportunities. It analyzes the impact of economic policies and reforms on the country's economy.

Keywords. Uzbekistan, economic development, stability, economic policy, reforms, problems, opportunities.

KIRISH

O'zbekiston so'nggi yillarda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish orqali iqtisodiy barqarorlik va rivojlanishni ta'minlashga intilmoqda. Bu islohotlar ko'pgina tarmoqlarga, jumladan, soliq tizimi, bank sektori va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash yo'nalishlariga hamda aholini ijtimoiy himoya qilishga qaratilgan. Mazkur maqola O'zbekiston iqtisodiyotidagi muammolar va imkoniyatlarni batafsil tahlil qilishga qaratilgan.

So'nggi yillarda O'zbekiston o'z iqtisodiyotini liberallashtirish va global iqtisodiy maydonga integratsiya qilish uchun keng ko'lamlı islohotlarni amalga oshirdi. Ushbu islohotlar nafaqat ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish, balki xorijiy sarmoyadorlarni jalb qilish orqali iqtisodiy o'sish sur'atlarini tezlashtirishga qaratilgan. Shuningdek, davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashish, tadbirkorlikni

qo‘llab-quvvatlash va byudjet daromadlarini ko‘paytirish yo‘nalishlarida ham sezilarli o‘zgarishlar amalga oshirildi. Ushbu maqolada mazkur o‘zgarishlarning iqtisodiy natijalari va barqarorlikka ta’siri atroflicha yoritiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Bu qismda iqtisodiy rivojlanish va barqarorlik mavzusidagi asosiy tadqiqotlar tahlil qilinadi. O‘zbekiston iqtisodiyoti bilan bog‘liq islohotlar va ularning natijalari bo‘yicha yozilgan mahalliy va xorijiy adabiyotlar hamda statistik hisobotlar ko‘rib chiqiladi.

O‘zbekiston iqtisodiyoti sohasidagi ilmiy adabiyotlarni tahlil qilishda mamlakatdagi islohotlar va ularning natijalari yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar muhim ahamiyatga ega. Misol uchun, Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg‘armasi tomonidan O‘zbekistondagi iqtisodiy o‘zgarishlar haqida tayyorlangan hisobotlar mamlakatning barqaror o‘sish sur‘atlarini, YAIM o‘sish tendensiyasini va ishsizlik darajasining kamayishini aks ettiradi.

Shuningdek, O‘zbekiston Davlat statistika qo‘mitasi va iqtisodiyotga oid ilmiy jurnallarda e‘lon qilingan maqolalar asosida mamlakat iqtisodiy siyosati natijalari hamda kichik va o‘rta biznesning rolini o‘rganish mumkin. O‘zbekiston hukumati tomonidan amalga oshirilayotgan iqtisodiy strategiyalarning ijobiy va salbiy tomonlari, ularning uzoq muddatli ta’siri to‘g‘risida ham muhim adabiyotlar mavjud.

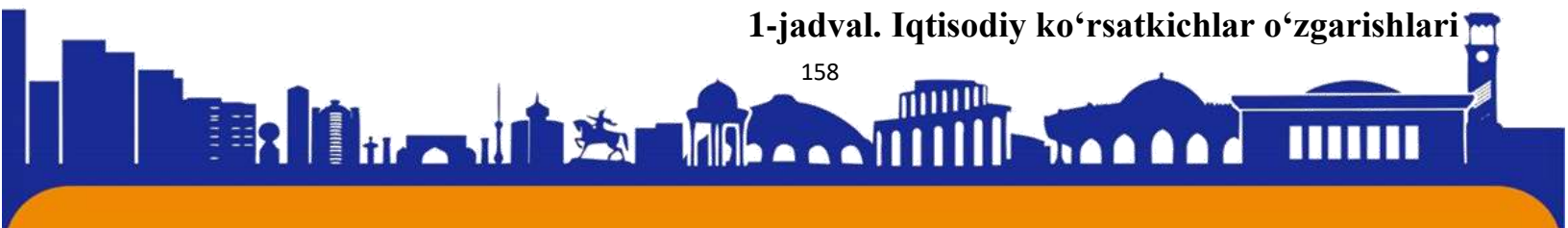
Maqola O‘zbekiston iqtisodiy ko‘rsatkichlarini o‘rganishda empirik va statistik metodlardan foydalanadi. Shuningdek, iqtisodiy siyosatning o‘zgarishlari va uning asosiy sektorlar rivojlanishiga ta’siri uchun solishtirma tahlil usuli qo‘llaniladi.

Maqola uchun ma‘lumot yig‘ishda asosiy statistik ko‘rsatkichlarni to‘plash, ularni tahlil qilish va solishtirma metodlardan foydalanilgan. Ushbu ma‘lumotlar O‘zbekiston Davlat statistika qo‘mitasi, Jahon banki va boshqa xalqaro iqtisodiy tashkilotlar ma‘lumotlari asosida to‘plangan. Shuningdek, empirik tahlil usulida O‘zbekiston iqtisodiyoti bo‘yicha mavjud ma‘lumotlar qiyoslanadi va vaqt oralig‘ida iqtisodiy o‘sish dinamikasi baholanadi. Davlat byudjeti, eksport va import ko‘rsatkichlari, ishsizlik darajasi, YAIM o‘sishi kabi iqtisodiy ko‘rsatkichlar solishtiriladi.

NATIJALAR

O‘zbekistonda qabul qilingan iqtisodiy islohotlar natijasida turli sohalarda sezilarli o‘sish kuzatilmoqda. Quyidagi jadvalda iqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘zgarishlari aks ettirilgan:

1-jadval. Iqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘zgarishlari

Yil	YAIM o'sishi (%)	Inflyatsiya darajasi (%)	Ishsizlik darajasi (%)
2020	1.6	11.3	13.4
2021	4.5	10.8	12.7
2022	5.7	9.5	11.9
2023	6.2	8.4	10.5

Tahlil natijalariga ko'ra, O'zbekistonda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar ijobiy natijalar keltirganini kuzatish mumkin. O'sish sur'atlari bir necha yil davomida barqaror saqlanib kelmoqda, YAIM o'sish darajasi oshib, inflyatsiya pasaymoqda. Ma'lumotlar quyidagi jadvalda keltirilgan:

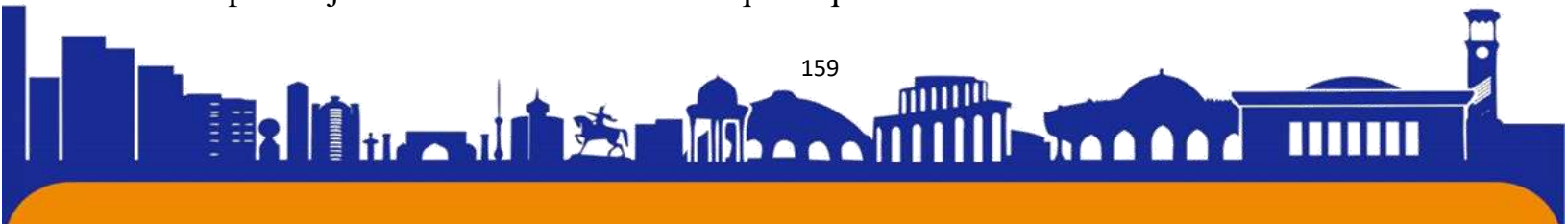
Yil	YAIM o'sishi (%)	Inflyatsiya darajasi (%)	Ishsizlik darajasi (%)	Tashqi qarz (% YAIM ga nisbatan)
2020	1.6	11.3	13.4	28.7
2021	4.5	10.8	12.7	32.1
2022	5.7	9.5	11.9	30.9
2023	6.2	8.4	10.5	29.5

Bu jadvaldan ko'rinib turibdiki, YAIMning o'sish sur'ati 2020-yildan buyon barqaror o'sishni davom ettirmoqda, ayni paytda inflyatsiya darajasi pasayish tendensiyasida. Ishsizlik darajasi ham tushib borayotgani iqtisodiy islohotlarning samaradorligini ko'rsatadi.

XULOSA

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va xalq farovonligini oshirishga yordam bermoqda. Biroq, iqtisodiyotning yanada barqaror va inklyuziv bo'lishi uchun qo'shimcha chora-tadbirlar ko'rish zarur.

Maqola natijalariga ko'ra, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar ijobiy iqtisodiy ko'rsatkichlarni ta'minlamoqda, biroq yanada barqaror o'sishni ta'minlash uchun ko'proq kompleks yondashuv zarur. Xususan, ta'lim, texnologiya va innovatsiyalar sohasida ham yanada rivojlanish imkoniyatlarini oshirish talab qilinadi. Uzoq muddatli rivojlanish uchun ijtimoiy muammolarni hal qilish, xususiyl sektorini rivojlantirish va eksport hajmini oshirish kabi choralar qabul qilinishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. World Bank Group. (2023). Uzbekistan Economic Update: Economic Reforms and Growth.
2. International Monetary Fund. (2022). Republic of Uzbekistan 2022 Article IV Consultation.
3. Karimov, A. (2021). "O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar va ularning natijalari." Iqtisodiyot va Innovatsiya.
4. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2023). Iqtisodiy ko'rsatkichlar hisobotlari.

